

Ylöjärven ilmastotiekartan päivitys / Kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunto

Kehittämistoimikunta 24.04.2023 § 21

Vuoden 2023 talousarvion toiminnallisena tavoitteena Hiilineutraali Ylöjärvi -strategiakärjen alla on Hinku-toimenpiteiden tehostaminen vastaamaan tavoitetta. Tavoitteeseen liittyvä teko on tiekartan päivitys vuoden 2023 aikana.

Ylöjärven kaupunki on liittynyt valtakunnalliseen Hinku-verkostoon kaupunginvaltuuston päätöksellä vuonna 2019. Hinku-kunnat sitoutuvat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Tavoitteen saavuttamiseksi on laadittu toimenpideohjelma. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Ylöjärven Hinku-tiekartan 8.6.2020. Tiekartta on monipuolinen ja toimenpiteiden toteutus on käynnistynyt verraten hyvin.

Ylöjärven Hinku-työryhmä on arvioinut toimenpiteiden riittävyttä Suomen ympäristökeskuksen kehittämällä menetelmällä ja todennut, että nykyiset toimenpiteet eivät riitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartasta puuttuu joitakin teemoja ja toimenpiteitä, joiden merkitys on viime vuosina kasvanut, esimerkiksi kiertotaloutta edistävät ja resilienssiä lisäävät toimet.

Uusi ilmastolaki (423/2022) tuli voimaan 1.7.2022. Syksyllä 2022 uutta ilmastolakia täydennettiin kuntien ilmastosuunnitelmia koskevalla sääntelyllä. Muutokset tulivat voimaan 1.3.2023. Lain muutoksen myötä ilmastolakiin sisällytettiin velvoite kunnille laatia ilmastosuunnitelmat. Kunnan ilmastosuunnitelma on laadittava tai päivitettävä vähintään kerran valtuustokaudessa ja suunnitelman hyväksyy valtuusto.

Tampereen kaupunkiseudun yhteinen ilmastostrategia oli Ylöjärven tiekartan valmistelun pohjana. Kaupunkiseudun ohjelma päivitetään myös vuoden 2023 aikana ja tämä otetaan huomioon Ylöjärven päivityksessä.

Päivitykseen suunniteltu prosessi esitellään kokouksessa.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kehittämistoimikunta käy lähetekeskustelun ilmastotiekartan päivitysprosessista.
Päätös	Hyväksyttiin.

Kehitysjohtaja poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 12.58.

Hyvinvointilautakunta 30.11.2023 § 138

Sivistysjohtaja Matti Hursti

Ylöjärven kehityspalvelut ja kaupungin ilmastotyöryhmä on lähettänyt Ylöjärven vaikuttamistoimielimille lausuntopyynnön:

”Ylöjärven kaupunki on sitoutunut kaupunginvaltuuston 4.2.2019 § 6 päätöksellä hiilineutraalien kuntien Hinku-verkoston ja kriteereihin sekä tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Päästövähennystavoite kattaa Ylöjärven kaupunkialueella syntyvät päästöt riippumatta siitä, minkä tahon toiminnasta ne syntyvät.

Valtaosa Ylöjärven päästöistä syntyy liikenteestä, rakennusten lämmityksestä ja sähkönkulutuksesta. Päästöt ovat olleet lievässä laskussa, mutta lasku ei ole tavoitteen näkökulmasta riittävä. Kaupungin ilmastotyöryhmä on arvioinut, että nykyisellä tiekartalla saavutetaan noin 60 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä. Tämän vuoksi vuonna 2020 hyväksyttyä tiekarttaa on lähdetty päivittämään.

Päivityksessä on tarkasteltu nykyisen tiekartan toimenpiteiden ajantasaisuus sekä tunnistettu täydentäviä toimenpiteitä, jotta tavoite olisi paremmin saavutettavissa. Päivityksestä on vastannut kaupungin poikkihallinnollinen ilmastotyöryhmä ja siinä on tähän mennessä ollut seuraavia vaiheita:

- henkilöstökysely
- osastojen ja yksiköiden keskustelut
- kaupungin asiantuntijoiden työpaja
- asukaskysely ja somekampanja
- valtuutettujen ideointimahdollisuus Howspace-alustalla

Lausuntovaiheen jälkeen toimenpiteitä muokataan saadun palautteen perusteella ja tiekarttaa täydennetään seurannan ja mittaroinnin osalta. Tiekartan tavoitteen asetantaa ja seurantaan tehdään vuosittain ja se on tarkoitus sitoa kiinteämmin talousarvioprosessin aikatauluihin. Tiekartta tuodaan päätöksentekoon alkuvuodesta 2024.

Kehityspalvelut ja Ylöjärven kaupungin ilmastotyöryhmä pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta ilmastotiekartan toimenpiteiksi ajanjaksolle 2024-2030. Lausunnoissa pyydetään erityisesti kommentoimaan uudistettuja toimenpiteitä sekä tuomaan tiedoksi tarpeellisia täydentäviä toimia, joita päivitystyössä ei ole vielä tunnistettu. Lausuntoja pyydetään 15.12.2023 mennessä”

Ilmastotiekartassa ehdotetut toimenpiteet

Tiekartassa esitetyt toimenpiteet (ks. oheismateriaali) on ryhmitelty viiden otsikon alle:

Eheä maankäyttö ja kestävä liikenne

- 22 toimenpidettä

Uudistuva energian tuotanto ja kulutus

- 13 toimenpidettä

Kiertotalous ja kestävä kulutus

- 14 toimenpidettä

Sopeutuva ja luonnon monimuotoisuutta tukeva kaupunki

- 12 toimenpidettä

Kehittyvä ilmastotyö

- 18 toimenpidettä

Sivistysosastoa tai kaikkia osastoja koskevat seuraavat toimenpiteet:

1. Palvelurakenne suunnitellaan hiilineutraalia arkea tukevaksi
2. Päästövähennys on kriteerinä kuljetusten hankinnassa ja reittien koordinoinnissa

3. Kaupungin kiinteistöjen valaistusta ja katuvalaistusta vaihdetaan ledtekniikkaan sekä tuetaan muita toimijoita vastaavissa hankkeissa
4. Ilmastokriteerejä käytetään kaupungin hankinnoissa
5. Ruokahävikkiä vähennetään kaupungin ruokapalveluissa
6. Nostetaan kaupungin kiinteistöjen käyttöastetta monipuolistamalla niiden käyttöä
7. Kaupungin toimitiloihin hankitaan ensisijassa kierrätyskalusteita
8. Kaupungin varautumissuunnitelmissa huomioidaan ilmastonmuutoksen aiheuttamat ääri-ilmiöt
9. Kaupunki ottaa huomioon ilmastonäkökulman kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan
10. Kehitetään edelleen digitaalisia palveluita ja sähköisiä asiointikanavia
11. Ilmastoasioista viestitään aktiivisesti ja tarjotaan vinkkejä vähähiiliseen arkeen
12. Hinkulähtettiläs edistämään ilmastotoimenpiteiden toimeenpanoa
13. Lisätään sidosryhmäyhteistyötä ilmastoasioissa
14. Kaupungin henkilöstöä koulutetaan ilmastoasioissa
15. Vihreä Lippu -koulujen määrää lisätään ja sisällytetään ilmastokasvatusta entistä laajemmin koulujen ja varhaiskasvatuksen toimintaan
16. Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä huomioidaan ilmastonmuutosta hillitsevät elintavat hyvinvointia rakentavien valintojen tukemisessa
17. Edistetään jakamistaloutta laajentamalla lainattavien ja vuokrattavien tuotteiden tarjontaa kirjastoissa
18. Ilmastoviisaista ratkaisuista myönnetään maksukevennyksiä kaupungin taksoissa
19. Järjestöavusten myöntämiskriteereissä ilmastoasiat ovat mukana
20. Edistetään etätyötilojen tarjontaa kaupungin kiinteistöissä
21. Huomioidaan ristikkäisvaikutukset ilmastoasioiden kehittämisessä

Toimenpiteet ovat luonteeltaan jatkuvia eli toimenpiteitä tehdään ilman määräaikoja kaudella 2024-30.

Edellä oleva toimenpideluettelo on toiminnan järjestämisen sisältöjen kannalta katsottuna laaja, mutta toisaalta kaikki toimenpiteet ovat eriasteisesti toteutettavissa. Osa toimenpiteistä voi edellyttää pitkäkin pohtimista, osa taas on helposti toteutettavissa.

Toimenpideluettelo on myös kattava, luetteloa ei ole välttämätöntä täydentää.

Toimenpiteiden suuri määrä tarkoittaa sitä, että toteutusta on pilkottava tarkoituksenmukaisesti osiin. Kaikki vastualueet ja tehtäväalueet eivät voi toteuttaa toimenpiteitä samalla tavalla eikä se ole perusteltuakaan.

Tehtävä- ja vastuualueita on tarpeen ohjeistaa niin, että ilmastotiekartan toimenpiteiden mukaiset konkreettiset tavoitteet/toimet kirjataan vuosittain joko toimintasuunnitelmiin tai lukuvuosisuunnitelmiin. Näin saadaan talteen ilmastotiekartan toteutustoimet raportointia varten.

Oheismateriaali	- ilmastotiekartta 2024-2030, lausuttava materiaali / lausuntovaihe syyskuu 2023
Esittelijä	Sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää:

1. merkitä ilmastotiekartta 2024-2030 sivistysosastoa koskevat toimenpiteet tiedoksi;

2. antaa pyydetyt lausunnot edellä olevan selosteosan mukaisena.

Päätös Hyväksyttiin keskustelun jälkeen.

Kasvatus- ja opetuslautakunta 12.12.2023 § 162
240/11.00.01/2022

Valmistelija Sivistysjohtaja Matti Hursti

Selosteosa on sama kuin hyvinvointilautakunta 30.11.2023 § 138.

Esittelijä Sivistysjohtaja

Päätösehdotus Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää:

1. merkitä ilmastotiekartta 2024-2030 sivistysosastoa koskevat toimenpiteet tiedoksi;

2. antaa pyydetyt lausunnot edellä olevan selosteosan mukaisena (hyvinvointilautakunta 30.11.2023 § 138).

Päätös Keskustelun jälkeen päätösehdotus hyväksyttiin seuraavalla Jussi Kytömäen ehdottamalla lisäyksellä: "Päiväkotien ja koulujen lähimetsät tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan myös uudisrakentamiskohteissa."

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja Jaana Heikkilä saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 17.51.

Merkittiin pöytäkirjaan, että jäsen Antti Järvensivu poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 17.59.